

GEORGE ORWELL • Katalonya'ya Bin Selam

Homage to Catalonia

İletişim Yayınları 3736 • İletişim Klasikleri Dizisi 193

ISBN-13: 978-975-05-4027-1

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Merve Öztürk

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Reginald Mills, “Ateş Başında Dinlenmek”, 1941

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Berfin İnan

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

GEORGE ORWELL

Katalonya'ya Bin Selam

Homage to Catalonia

ÇEVİREN Müge Günay

MURAT BELGE'NİN ÖNSÖZÜYLE

GEORGE ORWELL (ERIC ARTHUR BLAIR) 25 Haziran 1903'te babasının Britanya İmparatorluğu'na bağlı bir memur olarak görev yaptığı Hindistan'ın Motihari şehrinde doğdu. Bir yaşındayken annesi ve kardeşleriyle birlikte İngiltere'ye döndü. 1908'de Oxfordshire'daki Henley'de bulunan bir ilkokula başladı. Lisede Kraliyet Bursu'yla Eton College'a kaydoldu. Ailesinin maddi durumu elvermediği için üniversiteye kaydını yaptıramadı ve 1922'de Hindistan Emperyal Polis Kuvvetleri'ne katıldı. Burma/Myanmar'da beş yıl kaldıktan sonra polislikten istifa edip İngiltere'ye döndü ve yazı yazarak geçinmeye çalıştı. İlk kitabı *Paris ve Londra'da Beş Parasız* 1933'te, *Burma Günleri* 1934'te yayımlandı. Lokantalarda bulaşıkçı olarak çalıştı. Aralık 1936'da İspanya'ya gidip İspanya İç Savaşı'nda Franco kuvvetlerine karşı savaştı; silahla boğazından yaralandıktan sonra karısıyla birlikte Fransa'ya kaçtı. 1938'de *Katalonya'ya Bin Selam*'ı tamamladıktan kısa bir süre sonra ciddi bir tüberküloz tedavisi görmek üzere Preston Hall Sanatoryumu'na yattı. 1939'da *Boğulmamak İçin*, 1940'da *Balinanın Karnında* yayımlandı. *Aslan ve Unicorn'un* (The Lion and the Unicorn) yayımlandığı 1941'de BBC'nin Doğu Servisi'nde prodüktör olarak çalışmaya başladı; T.S. Eliot, E.M. Forster gibi edebiyatçıları programlarında ağırladı. Edebiyat editörlüğü yaptı. İkinci Dünya Savaşı sırasında Avrupa'ya geçip Fransa ve Almanya'da savaş muhabiri olarak çalıştı. 1945'te *Hayvan Çiftliği*, 1949'da *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört* yayımlandı. 21 Ocak 1950'de Londra'da tüberkülozdan hayatını kaybetti. Bütün dünyada büyük ilgi çeken ve sayısız dile çevrilen kitaplarının yanı sıra *The Observer*, *The Horizon*, *The Manchester Evening News*, *The Tribune* gibi gazete ve dergilerde birçok makalesi yayımlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER.....	7
KRONOLOJİ.....	13
ÖNSÖZ / MURAT BELGE.....	27

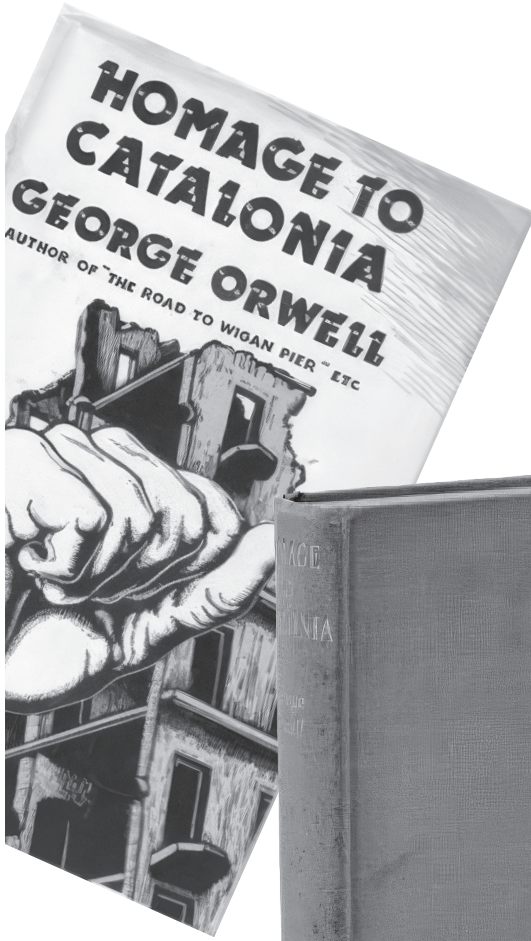
Katalonya'ya Bin Selam

BEACON BP 5 / \$1.75

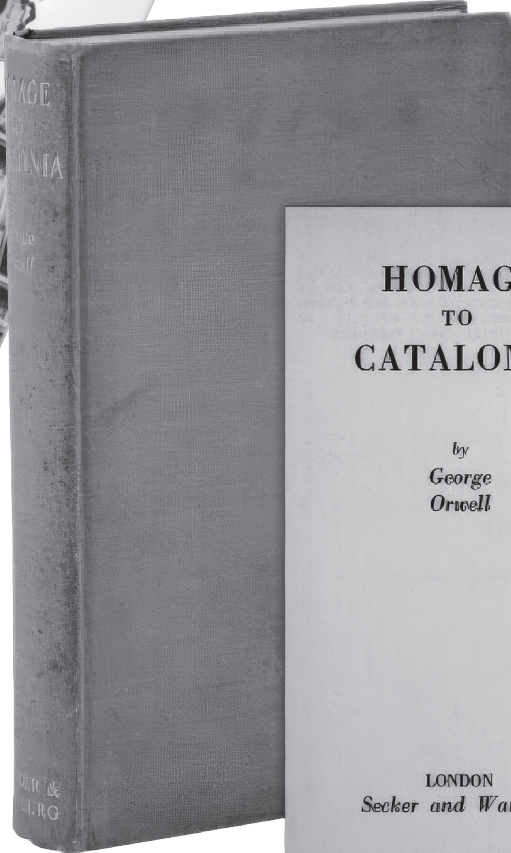
HOMAGE TO CATALONIA

BY George Orwell
AUTHOR OF "1984"
Introduction by
LIONEL TRILLING

- *Katalonya'ya Bin Selam*'ın 1955'te ABD'de Beacon Press tarafından yayımlanan ilk baskı kapağı (solda).
- *Katalonya'ya Bin Selam*'ın 1938 yılında Secker and Warburg tarafından yayımlanan ilk baskısının iç kapağı (ortada).
- *Katalonya'ya Bin Selam*'ın 1938 yılında Secker and Warburg tarafından yayımlanan ilk baskısı (altta).

HOMAGE TO CATALONIA

by
George
Orwell

LONDON
Secker and Warburg

Katalonya'ya Bin Selam

Aptala aptallığına göre karşılık ver,
yoksa kendini bilge sanar.

Aptal aracılığıyla haber gönderen,
kendi ayaklarını kesen, şiddet yudumlayan biri gibidir.

– ÖZDEYİŞLER, 26, 5-6

Barcelona'daki Lenin Kışlası'nda milis kuvvetlerine katılmadan bir gün önce subayların masasının önünde dikilmiş bir İtalyan milisi gördüm.

Yirmi beş-yirmi altı yaşlarında kızıla çalan sarı saçları ve güçlü omuzlarıyla sert görünümlü bir gençti. Siperli deri kasketini bir gözünün üstüne sıkıca çekmişti. Onu yandan görüyordum, çenesi göğsünde şaşkın şaşkın kaşlarını çatmış, subaylardan birinin masanın üstüne açtığı haritaya bakıyordu. Yüzünde bir şey beni derinden etkiledi. Arkadaşı için cinayet işleyebilecek ve hayatını feda edecek birinin yüzüydü bu – bir anarşiste yakıştılabileceğiniz türden bir yüz, bununla birlikte büyük ihtimalle komünistti. Hem samimiyet ve gaddarlık hem de cahil insanların üstleri belledikleri kişilere karşı duydukları, insanın içine dokunan o hürmet vardı yüzünde. Belli ki haritayı kafası almıyordu; harita okumayı müthiş zekâ gerektiren bir beceri olarak görüyordu belli ki. Neden bilmiyorum ama görür görmez bu kadar sevdiğim biriyle –yani herhangi bir insanla– belki de hiç karşılaşmamıştım. Masanın etrafında durmuş konuşurlarken biri benim yabancı olduğuma ilişkin bir laf etti. İtalyan başını kaldırıp hemen:

“*Italiano?*”¹ dedi.

1 (İsp.) İtalyan mısın?

Kötü İspanyolcamla yanıtladım: “No, Inglés. Y tú?”²
“Italiano” dedi.

Biz dışarı çıkarken odanın öbür ucundan yanıma kadar gelip elimi sıkıca tuttu. Bir yabancıya karşı böylesi bir yakınlık duymak çok tuhaf! Sanki ruhlarımız bir anlığına dil ve gelenek uçurumunu aşıp büyük bir samimiyetle buluşmayı başarmıştı. Umarım o da benim onu sevdiğim kadar sevmiştir beni. Fakat onunla ilgili ilk izlenimimi koruyabilmem için onu bir daha görmemem gerektiğini de biliyordum ve tahmin edilebileceği gibi bir daha hiç görmedim onu. İnsan İspanya’da hep bu tür karşılaşmalar yaşayabiliyordu.

Bu İtalyan milisten belleğimde capcanlı yer ettiği için bahsettim. Benim için, eski püskü üniforması ve öfkeli, ümitsiz yüzüyle o dönemin atmosferinin simgesidir. Savaşın o dönemine ilişkin hatıralarımın ayrılmaz bir parçasıdır – Barselona’daki kızıl flamalar, cepheye doğru ağır ağır ilerleyen, sersefil askerlerle dolu kasvetli trenler, cephe hattının ötesinde savaşın tahrip ettiği gri şehirler, dağlardaki çamurlu, buz kesmiş siperler.

1936 Aralık ayının sonlarında, bunları yazmaya başlamamdan en fazla yedi ay kadar önce durum buydu, buna rağmen şimdiden çok geride kalmış gibi geliyor. Ardından yaşanan olaylar bunları, 1935 ya da 1905’te yaşananlardan bile daha çabuk unutturdu. İspanya’ya gazete makaleleri yazma düşüncesiyle geldim ama neredeyse hiç vakit kaybetmeden milise katıldım, çünkü o dönemde ve o atmosferde yapılabilecek tek makul şey buymuş gibi geldi. Katalonya’nın denetimi hâlâ fiilen anarşistlerin elindeydi ve devrim hâlâ en civcivli zamanındaydı. Başından beri orada olanlar için muhtemelen daha aralık ya da ocakta devrimci dönem sona ermiş gibi görünüyordu; ama doğruca İngiltere’den gelen biri için Barcelona’daki durum sarsıcı ve etkileyiciydi. İlk defa işçi sınıfının iktidarda olduğu bir şehirde bulunuyordum. Büyük-küçük hemen her bina işçiler tarafından ele geçirilmiş ve kızıl flamalarla ya da anarşistlerin kırmızı siyah bayraklarıyla donatılmıştı; her du-

2 (İsp.) Hayır, İngilizim, sen?

vara orak-çekiç figürleri ve devrimci partilerin baş harfleri çiziktirilmişti; hemen hemen bütün kiliseler tahrip edilmiş, içindeki tasvirler yakılmıştı. İşçi çeteleri civardaki kiliseleri sistemli bir biçimde yıkıyordu. Bütün kafelerde ve dükkânlarda kolektifleştirildiklerini belirten bir ibare asılıydı; lostra salonları bile kolektifleştirilmiş, boyacı sandıkları kırmızı-siyaha boyanmıştı. Garsonlar ve mağaza görevlileri dosdoğru yüzünüze bakıyor ve size eşit davranıyordu. Yaltakçı ve hatta resmî hitap biçimleri o dönem için ortadan kalkmıştı. Kimse birbirine *señor* ya da *don* ve hatta *usted*³ bile demiyor herkes birbirini *yoldaş* yahut *sen* diye çağırıyor ve *Buenos días* yerine *Salud!*⁴ kullanılıyordu. Bahşış vermek kanunen yasaklanmıştı; başıma gelen ilk hadise asansör görevlisi çocuğa bahşış vermeye kalktığım için otel müdüründen azar işitmek oldu. Hususi araç yoktu, hepsine el konmuştu, tramvayların ve taksilerin hepsi ve öteki ulaşım araçlarının büyük kısmı kırmızı-siyaha boyanmıştı. Her yere devrimci afişler asılmıştı; canlı kırmızılar ve mavilerle duvarlarda ıslıl ıslıl parlıyorlardı, öyle ki tek tük reklam afişleri yanlarında çamur lekesi gibi kalmıştı. Kalabalığın durmaksızın bir yukarı bir aşağı aktığı şehrin geniş ana-caddesi Ramblas'da hoparlörlerden bütün gün, gece yarısına kadar gür bir sesle devrimci marşlar yükseliyordu. Ve en tuhafı da kalabalıkların görünüşüydü. Dışarıdan bakılınca burası zengin sınıfların fiilen ortadan kalktığı bir şehirdi. Birkaç kadın ve yabancı haricinde etrafta “iyi giyimli” kimse yoktu. Neredeyse herkesin üstünde kaba saba işçi kıyafetleri ya da mavi iş tulumları veya milis üniformalarının bir çeşidi vardı. Bütün bunlar hem garip hem de etkileyiciydi. Şehirde benim anladığımdan fazlasını içinde barındıran, hatta bazı açılardan da hoşlanmadığım fakat uğruna savaşmaya değer bir durum olduğunu hemen fark ettiğim bir atmosfer vardı. Ayrıca her şeyin görüldüğü gibi olduğuna, buranın gerçekten işçi devletine dönüştüğüne ve bütün burjuvaların ya kaçtığına ya öldürüldüğüne ya da isteyerek işçilerin tarafına geçtiklerine inan-

3 (İsp.) Sırasıyla; bay, sayın ve siz.

4 (İsp.) Sırasıyla; iyi günler, selam.

miştım; hali vakti yerinde burjuvaların büyük kısmının şimdilik yalnızca renklerini belli etmeden proleter gibi davranarak kendilerini gizlediklerini fark etmemiştim.

Bütün bunlarla birlikte etrafı savaşın o habis atmosferi sarmıştı. Şehir kasvetli ve dağınık görünüyordu, yollar ve binalar haraptı, hava baskınlarından korkulduğu için geceleri cadde-ler loş bir ışıkla aydınlatılıyordu, dükkânların çoğu sefildi ve içleri yarı yarıya boştu. Et zor bulunuyordu, süt bulmaksa neredeyse imkânsızdı, kömür, şeker ve benzin sıkıntısı ve ciddi derecede ekmek kıtlığı vardı. Bu dönemde bile ekmek kuyrukları genellikle birkaç yüz metreyi buluyordu. Gelgelelim görüldüğü kadarıyla insanlar mutlu ve umutluydu. İşsizlik yoktu, fiyatlar hâlâ aşırı derecede ucuzdu, bariz biçimde yardıma muhtaç pek az kişi görüyordunuz ve çingeneler haricinde dilenciye rastlanmıyordu. Her şeyden önemlisi de devrime ve geleceğe duyulan inanç vardı, birden eşitlik ve özgürlük çağına intikal edilmiş gibi bir hissiyat hâkimdi. İnsanlar, kapitalist çarkın dişlileri gibi değil, insan gibi davranmaya çalışıyorlardı. Berber dükkânlarında anarşistlerin (berberlerin çoğu anarşistti) kati bir dille berberlerin artık köle olmadıklarını belirten bildirileri asılıydı. Sokaklarda fahişeleri, fahişelik yapmayı bırakmaya çağırان renkli afişler dikkat çekiyordu. İdealist İspanyolların devrimin basma kalıp sözlerini harfiyen benimsemelerinde, İngilizce konuşan ırkların katı yürekli, alaycı uygarlığından gelen biri için hazin bir yön vardı. O dönem hep proletarya kardeşliğinden ve Mussolini'nin kötülüğünden bahseden son derece naif devrimci şarkılar, sokaklarda tanesi birkaç kuruşa satılıyordu. Okuma yazma bilmeyen bir milisin bunlardan birini satın alıp sözlerini sebatla heceledikten sonra şarkıyı kavradağında uygun bir ezgi tutturarak söylemeye koyulduğunu sık sık görmüşümdür.

O dönem hep Lenin Kışlası'ndaydım, sözde cephe için eğitim görüyordum. Milise katıldığında ertesi gün cepheye gönderileceğim söylenmişti ama yeni bir *centuria* oluşturulana kadar beklemem gerekti. Savaşın başında sendikaların alelacele topladığı işçi milisleri henüz düzenli bir ordu oluşturacak